

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

Н.М. Іщенко

« 08 » 2018 р.

**Методичні матеріали для проведення підсумкової атестації
з навчальної дисципліни**

«Сучасні напрямки клінічної патофізіології»

статус дисципліни – вибіркова

третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

галузі знань 22 «Охорона здоров'я»

спеціальності 222 «Медицина»

освітньої кваліфікації «Доктор філософії в галузі охорони здоров'я за
спеціальністю «Медицина»

Миколаїв 2018

Лист погодження методичних матеріалів

Укладач: Клименко М.О., д. мед. н., професор

Методичні матеріали з навчальної дисципліни «Сучасні напрямки клінічної патофізіології» схвалено:

- на засіданні кафедри медичної біології та хімії, біохімії, фізіології та мікробіології, за якою закріплена дисципліна; протокол № 10 від «12» 06 2018 р.

Завідувач кафедри д. мед. н., доц. Авраменко А.О.

- на засіданні методичної ради медичного інституту; протокол № 2 від «12» 06 2018 р.

Голова д. біол. н. Козій М.С.

Робочу програму погоджено:

- директор медичного інституту Грищенко Г.В.

- начальник навчально-методичного відділу Потай І.Ю.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОЇ АТЕСТАЦІЇ

1. Основні форми порушень імунологічної реактивності. Імунодефіцитні стани. Спадкові та набуті імунодефіцити, їх класифікація та клінічні прояви.
2. Недостатність Т- і В-систем імунітету.
3. Недостатність систем неспецифічної резистентності.
4. Принципи корекції порушень гуморального та клітинного імунітету.
5. Патогенез імунопатологічних реакцій у дітей. Імунодефіцитні стани дитячого віку.
6. Прояви імунодефіцитного стану в порожнині рота. Роль імунних механізмів у формуванні зубної бляшки та карієсу. Принципи імунопрофілактики каріозного процесу.
7. Сучасні уявлення про алергічну реактивність. Класифікація алергенів. Алергія на ліки та їжу.
8. Алергічні реакції негайного й уповільненого типів, механізми розвитку.
9. Патофізіологічні аспекти трансплантації.
10. Автоімунні хвороби.
11. Особливості алергії у дітей.
12. Види непереносимості зубних протезів з пластмаси та металів. Професійні алергози у лікарів та персоналу стоматологічних закладів.
13. Принципи діагностики, профілактики та лікування алергічних захворювань.
14. Синдром системної запальної відповіді («відповідь гострої фази»). Медіатори системної запальної відповіді. Білки гострої фази. Гарячка.
15. Запалення і імунна відповідь. Значення показників резистентності організму для прогнозування типу перебігу запального процесу (норм-, гіпер- та гіпергія).
16. Зміни перебігу запальних процесів при різних імунодефіцитних станах.
17. Алергічне запалення.
18. Гормони і запалення. Механізми протизапальних ефектів глюкокортикоїдів.
19. Запальні хвороби людини. Патогенетичне обґрунтування протизапальної терапії. Цитокіни та антицитокінова терапія.
20. Онтогенез запалення. Особливості запальної реакції в період новонародженості. Вастинг-синдром. Особливості гарячки в дитячому віці.

21. Причини і механізми розвитку пульпіту, періодонтиту, гінгівіту та пародонтиту; роль неспецифічних та імунологічних факторів у їх розвитку.
22. Гострі гнійні запальні процеси у м'яких тканинах щелепно-лицевої області. Етіологія, патогенез.
23. Принципи діагностики та корекції гострого запалення в тканинах порожнини рота.
24. Динаміка ранового процесу. Особливості регенерації шкіри, м'язової та кісткової тканини.
25. Види та механізми порушення репаративних процесів у різних тканинах.
26. Особливості загоювання рани в залежності від пошкоджувального фактора. Роль внутрішніх та зовнішніх факторів у реалізації програми загоювання ран.
27. Загоювання ран у дитячому та старечому віці.
28. Порушення ранового процесу при гіпоксії, анеміях, хворобах обміну речовин, імунодефіцитних станах.
29. Принципи нормалізації перебігу ранового процесу.
30. Зміни загального об'єму крові та їх значення для організму.
31. Захисні і пристосувальні реакції організму при крововтраті.
32. Розлади фізіологічних функцій, викликані крововтратою.
33. Геморагічний шок.
34. Принципи терапії крововтрати. Механізми дії гемотрансфузії.
35. Постгемотрансфузійні реакції та ускладнення, механізми їх розвитку та засоби профілактики.
36. Місцеві та загальні прояви травматичної хвороби.
37. Клінічні форми та ступені тяжкості травматичної хвороби. Періоди травматичної хвороби.
38. Патогенез травматичної хвороби. Синдром взаємного обтяження. Синдром поліорганної недостатності.
39. Клітинні та молекулярні механізми травматичної хвороби.
40. Принципи та методи лікування при травмі. Хірургічні та терапевтичні заходи.
41. Природні механізми захисту макроорганізмів від інфекції.
42. Основні групи збудників інфекційних хвороб. Шляхи проникнення та розповсюдження інфекційних агентів у організмі.
43. Основи патологічної дії збудників інфекцій. Екзотоксини та ендотоксини. Способи нейтралізації інфекційними агентами захисних механізмів організму хазяїна.
44. Стадії та прояви інфекційного процесу.

45. Сепсис.
46. Принципи патогенетичної терапії при інфекційному процесі.
47. Екзогенна та ендогенна інтоксикація.
48. Основні захисні та детоксикаційні системи організму, що забезпечують клітинний гомеостаз.
49. Принципи терапії при інтоксикації. Патогенетичне обґрунтування еферентної терапії. Способи ефективного виведення з організму отрут, ксенобіотиків та продуктів метаболізму, методи розведення, виведення токсинів.
50. Електрохімічна детоксикація, утворення комплексних сполук, методи, що ґрунтуються на видаленні з крові певних речовин з використанням плівок, афінних сорбентів.
51. Механізми лікувальної дії ентеросорбції – сорбція токсичних інгредієнтів з хімусу, посилення транспорту речовин з крові шляхом секреції, дифузії, піноцитозу, стимуляції перистальтики, зв'язування газів у кишечнику, відновлення кишкової мікрофлори. Система гомеостазу при тривалому прийомі ентеросорбентів.
52. Нервові механізми сприйняття болю. Ноцицептивні подразники. Рецепторний, провідниковий та центральний апарати болю.
53. Гуморальні фактори болю.
54. Зміни фізіологічних функцій при ноцицептивних подразненнях.
55. Біологічне значення болю як сигналу небезпеки і пошкодження.
56. Антиноцицептивна система. Ендогенні механізми модуляції болю. Опіатна анагетична система.
57. Хронічний біль.
58. Спеціальні больові синдроми (біль при пораненнях нервів, невралгія трійчастого нерва, фантомні болі, болі при злоякісних новоутвореннях і т. ін.).
59. Принципи терапії болю.
60. Стадії стресу. Еустрес та дистрес. Механізми та прояви стресу у різних стадіях.
61. Біологічне значення стресу.
62. Роль стресу в патогенезі хвороб людини. «Хвороби адаптації».
63. Принципи попередження та патогенетичної терапії стресу.
64. Екстремальні стани. Шок. Види шоку: травматичний, опіковий, гіповолемічний, кардіогенний, септичний, анафілактичний та ін.
65. Загальний патогенез шоків. Стадії шоку. Основні функціональні порушення на різних стадіях шоку.
66. Патофізіологічні основи профілактики та терапії шоку.

67. Колапс, види, наслідки для організму.
68. Кома. Етіологія і патогенез коматозних станів. Принципи терапії.
69. Пухлини. Канцерогенез. Основні властивості пухлинних клітин та їх механізми. Імунний нагляд та його уникнення пухлиною.
70. Пухлини в педіатричній практиці. Лейкози.
71. Пухлини в стоматологічній практиці.
72. Патолофізіологічні основи профілактики та лікування пухлин. Принципи таргетної протипухлинної терапії, що ґрунтуються на застосуванні інгібіторів сигнальних шляхів клітини.
73. Обезводнення у терапевтичних хворих. Етіологія, патогенез. Розрахунок рідини, необхідної для інфузії.
74. Можливі ускладнення інфузійної терапії при введенні надлишку рідини. Механізми компенсації цього стану.
75. Дегідратація в хірургічній практиці, механізми компенсації. Принципи інфузійної терапії.
76. Гіпергідратація у терапевтичних хворих. Патогенетичні основи корекції.
77. Гіпергідратація в хірургічній практиці. Принципи інфузійної терапії (розрахунок кількості рідини, необхідної для інфузії).
78. Ускладнення інфузійної терапії при введенні надлишку рідини. Механізми компенсації цього стану.
79. Порушення обміну калію і магнію у соматичних хворих. Патогенетичні принципи корекції.
80. Порушення обміну кальцію. Патогенетичні принципи корекції.
81. Порушення функції органів та систем при видах електролітних порушень, що найбільш часто зустрічаються в терапевтичній клініці.
82. Порушення функції органів та систем при видах електролітних порушень, що найбільш часто зустрічаються у хірургічних хворих (шок різної етіології, перитоніт та ін.).
83. Значення порушень водно-електролітного балансу в щелепно-лицевій хірургії, в ортопедичній і терапевтичній стоматології.
84. Основні параметри кислотно-основного стану (КОС). Способи його визначення в клініці.
85. Буферні системи та їх значимість.
86. Принципи класифікації порушень КОС.
87. Особливості розвитку змін КОС у клініці внутрішніх хвороб. Значення основного захворювання.

88. Особливості розвитку зсувів КОС у хірургічних хворих (вплив наркозу, медикаментозних препаратів, операційної травми). Значення основного захворювання.

89. Ацидоз: газовий, негазовий (метаболічний, видільний, екзогенний).

90. Алкалози: газовий, негазовий (гіпохлоремічний, гіпонатріємічний).

91. Гострі та хронічні порушення КОС. Змішані форми порушення КОС.

92. Фізико-хімічні та фізіологічні механізми компенсації при зсувах КОС.

93. Зміни функції органів та систем при порушеннях КОС.

94. Показники компенсованих та декомпенсованих форм порушень КОС.

95. Принципи діагностики ацидозів та алкалозів (газових, метаболічних та змішаних, гострих та хронічних).

96. Принципи компенсації зсувів КОС.

97. Взаємозв'язок між порушеннями в системі гемостазу, водно-електролітним та кислотно-основним балансом у терапевтичних та хірургічних хворих. Патогенетичні основи корекції поєднаних порушень.

98. Патофізіологія КОС у педіатричній клініці. Ацидоз та алкалози у дітей. Показники компенсованих та некомпенсованих форм порушення КОС.

99. КОС порожнини рота. Роль слини, мікрофлори та дієти у підтриманні фізіологічного стану слизової оболонки та твердих тканин зубів.

100. Діагностика порушень КОС в порожнині рота за допомогою кривої Стефана.

101. Значення порушень КОС у механізмі розвитку патології кісткових тканин зубів та пародонту.

102. Роль корекції КОС у профілактиці основних стоматологічних захворювань.

103. Зміни в системі гемостазу в хворих терапевтичного профілю. Вроджені й набуті коагулопатії. Класифікація. Патогенез. Особливості латентного перебігу. Маніфестація процесу.

104. Особливості клінічних проявів у хворих у клініці внутрішніх хвороб. Патогенетичні принципи корекції.

105. Значення стресу та больового синдрому в розвитку порушень у системі гемостазу (гіперкоагуляція, тромбози, тромбоемболія).

106. Особливості змін у системі гемостазу в хірургічних хворих. Значення операційної травми в розвитку післяопераційного тромбозу. Вплив наркозу та медикаментозних препаратів на систему гемостазу.

107. Зміни в системі гемостазу в хворих онкологічного профілю на різних стадіях розвитку процесу.

108. Геморагічні діатези, тромбофілічні діатези, тромбогеморагічний синдром. Геморагічні діатези у дітей.

109. Зміни в системі гемостазу при гострих гнійних запальних процесах у щелепно-лицевій області, патогенетичні принципи корекції.

110. Синдром дисемінованого внутрішньосудинного згортання (ДВЗ). Етіологія. Патогенез.

111. Особливості активації зовнішнього та внутрішнього шляху згортання крові при дії різних флогогенних факторів (септицемія, вірусемія, менінгококова інфекція, порушення мікроциркуляції при інфаркті міокарду, імунологічні реакції, дифузні ураження паренхіми печінки, травми, операції, акушерська патологія).

112. Особливості гострого та хронічного ДВЗ.

113. Характеристика локального ДВЗ.

114. Тромбоемболічні ускладнення.

115. Патогенетичні основи корекції ДВЗ-синдрому в клініці внутрішніх хвороб (з урахуванням основної патології).

116. Патогенетичні основи корекції ДВЗ-синдрому в хірургічних хворих (з урахуванням основної патології).

117. ДВЗ та тромбоемболії як прояв алергії на ліки.